

การจัดการพิพิธภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในจังหวัดภูเก็ต

Creative Museums Management
for Cultural Tourism in Phuket Province

อัจจิมา หนูคง (Atjima Nukong)¹

ไพบูลย์ ดวงจันทร์ (Phaiboon Duangchan)²

ฉันทัส ทองช่วย (Chanthas Thongchuay)³

มณฑนา นวลเจริญ (Mantana Nualcharoen)⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการพิพิธภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ การประชุม การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย กลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ บุคคลทั่วไป และผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา และผู้แทนสถาบันการศึกษา ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว และผู้นำศาสนาหรือตัวแทน จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แล้วเสนอผลการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการพิพิธภัณฑ์ก่อให้เกิดกระบวนการคิดใหม่ ๆ ในการส่งเสริม พิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต โดยการประชุม กลุ่มร่วมกันได้กำหนดนโยบายแผนงานระหว่างภาครัฐ เอกชน ประชาชน ชุมชน ทั้งมีการวางแผนงานในการประชาสัมพันธ์ และการตลาดผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ได้พิจารณาร่วมกันในประเด็นให้ความสำคัญแก่นักท่องเที่ยวด้าน

¹นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

²รองศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

³อาจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

⁴รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

สถานที่พัก ความสะอาด ความสะอาด โดยเฉพาะความปลอดภัยจากเหตุการณ์ภัยคุกคามโจรกรรมจากมนุษย์ ภัยทางธรรมชาติ รวมทั้งการเดินทางสะดวกสบาย โดยจัด บริการรถรับส่งจากที่พัก สนามบิน สถานีขนส่งและแหล่งท่องเที่ยว โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่ายระหว่างรัฐบาลกลาง ภูมิภาค เอกชน ประชาชน ชุมชน และในต่างประเทศ การดำเนินกิจการการท่องเที่ยวมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการฟื้นฟู การอนุรักษ์ สืบทอด พัฒนา สร้างสรรค์ และ ส่งเสริมมรดกศิลปวัฒนธรรมที่ปรากฏจากหลักฐานแหล่งโบราณคดี ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ สถาปัตยกรรม ศาสนสถาน ภูมิปัญญา จิตกรรม ประเพณีวัฒนธรรม และอื่น ๆ ที่ทรงคุณค่าของความงดงามให้มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน เป็นอัตลักษณ์ของชาติ นอกจากนี้การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้สมสมัย บุคลากรจะต้องมีความพร้อมทั้งสุขภาพกายและใจ อยู่ดี กินดี มีความสุข สามารถรังสรรค์กิจกรรมดี ๆ แก่นักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจกลับมาเที่ยวซ้ำอีก อย่างไรก็ตาม ยุคทองแห่งการท่องเที่ยวในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความแข็งแกร่งจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเศรษฐกิจหลัก ซึ่งสร้างรายได้สูงสุดในสังคมโลกปัจจุบัน ทั้งนี้แนวทางการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์ เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต มีแนวทางในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ให้มีความสมสมัยเหมาะสมแก่สถานการณ์ปัจจุบัน การสร้างสิ่งกระตุ้นในด้านการจัดแสดง พิพิธภัณฑ์ การจัดบริการในช่วงเทศกาลต่าง ๆ การสร้างอัตลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกตามลักษณะเด่นของพิพิธภัณฑ์ และกำหนดแนวทางของพิพิธภัณฑ์ให้เหมาะสมโดยร่วมมือในระหว่างประเทศ เพื่อยกระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้เกิดความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : พลังสร้างสรรค์, พิพิธภัณฑ์, การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

Abstract

This research aimed to study the create power in creating museums for cultural tourism in Phuket Province. The study applied the qualitative with descriptive analysis approach. The data for the study were collected through surveys, group discussions, interviews and participation observations. The groups providing information were 30 respondents consisting of scholars, practitioners, interested parties, students and other interested individuals and representatives of institutions. The data were analyzed and the findings were presented using the descriptive analysis method.

The results of the study reveal that the mobilization of creative power generates new thinking processes in creating the museums for cultural tourism in Phuket Province. Group discussions formulate the combination of policies and plans offered by the public and private sectors and the community including the planning in public relations and marketing through various media, both locally and abroad. They further discuss on other issues such as provision for tourists in terms of accommodation facilities, cleanliness; especially they consider the issue of security threats from the robbery, natural disasters. More importantly, the issues of the convenience of transport service to and from the airport, bus station and tourist destinations. Cooperation is sought from travel network from the central government and regional governments, the private sector, local people and the community and from abroad. The tour operation is essential to the revival, preservation, inheritance, development, creation and promotion of cultural heritages in the forms of valuable archaeological evidence and historical sites, ancient ruins, art objects, architectures, religious sites, folk wisdom, paintings, traditions and other invaluable cultural beauty, which is to be kept in place as sustainable national identities. In addition, for the preparation of personnel devoted to the cultural tourism, the personnel must be prepared both the physical and mental well - being in order to be able to create activities for

tourists to engage and repeat the trip. Tourism in many countries, including Thailand, has contributed to growth of in economy ; tourism provides as a major economic earning for these countries. The guidelines for creating museums to promote cultural tourism in Phuket should be based on the management of the museums to be harmonized with the contemporary era by creating incentives for museum exhibits, providing special services during various events, creating the identity of each museum for visitors to choose in accordance with the museum's feature. Finally, the appropriate direction of the museums should be set through cooperation with international museums in order to promote the development of sustainable cultural tourism.

Keyword : Creative Power, Creating Museums, Cultural Tourism

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศ ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในภูมิภาคและประเทศ เนื่องจากจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรเป็นชุมทรัพย์อันยั่งยืน และเป็นแหล่งเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั่วโลกมาท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ สังเกตได้ว่าการท่องเที่ยวสามารถส่งผลการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ เห็นผลได้อย่างรวดเร็ว และในหลายประเทศ เช่น เกาหลี จีน ญี่ปุ่น เป็นผู้นำการท่องเที่ยว ในภูมิภาคเอเชีย ให้มีความสำคัญการส่งเสริมการท่องเที่ยวและบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อม ด้านโครงสร้างประชากรของประเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมหรือการขยายตัวเศรษฐกิจโดยไม่ได้นิ่งถึงคุณภาพชีวิต เมื่อสังคมวิกฤตก็ต้องพลิกให้เป็นโอกาส เพียงมนุษย์พยายามสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร สร้างพื้นฐานการนำโครงสร้างทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

การท่องเที่ยวขยายตัวสูงขึ้น มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ สามารถช่วยให้

เศรษฐกิจพื้นตัวได้ในเวลารวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่น ๆ ของประเทศ ทั้งเป็นแหล่งรายได้สำคัญ ก่อให้เกิดการสร้างงาน การกระจายรายได้ และนำความเจริญไปสู่ภูมิภาคและประเทศ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ให้ความสำคัญ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์และคุณค่าของสังคม ซึ่งสามารถจะสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในอดีตได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี เทศกาลและงานเฉลิมฉลอง รวมถึงสินค้าพื้นเมืองในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ประเพณีวันสารทเดือนสิบของจังหวัดนครศรีธรรมราช และประเพณีปลอยเต่าของจังหวัดพังงา ประเพณีบุญบั้งไฟลำนางรอง และประเพณีบุญหัวมันใหญ่ของจังหวัดบุรีรัมย์ จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม เช่นเดียวกัน (กาญจนา แสงลัมสุวรรณ และศรinya แสงลัมสุวรรณ. 2555 : 140)

การส่งเสริมการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม มีการบริหารจัดการร่วมกันหลายภาค ส่วนโดยหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบันการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยว ทางเลือกเพื่อเตรียมการรองรับนักท่องเที่ยวที่กำลังขยายตัวเพิ่มขึ้น และนักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงคุณค่าที่สำคัญของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับประกาศแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559 ดังปรากฏวิสัยทัศน์ว่า ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับโลก สามารถสร้างรายได้และกระจายรายได้โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน การขับเคลื่อนแผนการท่องเที่ยวแห่งชาติให้สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมีกระบวนการบริหารจัดการโดยหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชนทุกภาคส่วนของสังคม ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมระดมทรัพยากรและพลังสร้างสรรค์ สังคมขับเคลื่อนโดยสนับสนุนและกระจายการท่องเที่ยวและใช้ทรัพยากรที่กระจายอยู่ทั่วประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อชาติ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2554 : 25)

พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และเป็นสถานที่แหล่งรวมองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม เป็นต้น และให้ความสนุกเพลิดเพลิน จัดแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต ปัจจุบัน ธรรมชาติและวัฒนธรรมสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต จัดแสดงผ่านวัตถุ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีการจัดแสดงนิทรรศการในรูปแบบต่าง ๆ ตามประเภทของพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์

ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีลักษณะการจัดแสดงคล้ายคลึงกัน ในระยะแรก พิพิธภัณฑ์สถานที่จัดขึ้นไม่ได้มีจุดมุ่งหมายในการรวบรวมวัตถุเพื่อวัตถุประสงค์ประการหนึ่งประการใดโดยเฉพาะ คงเป็นแต่เพียงการเก็บรวบรวมวัตถุที่น่าสนใจ ไว้เท่านั้น จนกระทั่งเมื่อกิจการพิพิธภัณฑ์เพิ่มขึ้น ระบบและแนววิถีแห่งการบริหารและการศึกษาก็มีจุดหมายเป็นเฉพาะวิชา การแบ่งแยกชนิดของพิพิธภัณฑ์สถานได้เกิดขึ้น เช่น พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะและศิลปะร่วมสมัย พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์เครื่องจักรกล พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา พิพิธภัณฑ์สถานทางมานุษยวิทยา และพิพิธภัณฑ์สถานชาติพันธุ์วิทยากับพิพิธภัณฑ์สถานประจำท้องถิ่น สอดคล้องกับสภาการพิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (สืบค้นเมื่อ 2014, March 28, จากhttp://icom.museum/hist_def_eng.html)

แนวทางส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต จะต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และประชาชน ซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ มีการจัดแสดงโดยเทคนิคสมัยใหม่ สามารถให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายและจัดพิพิธภัณฑ์ให้มีชีวิต เป็นการปรับเปลี่ยนพิพิธภัณฑ์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งผู้ที่สนใจด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม องค์ความรู้ และกลุ่มผู้สนใจให้มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน การเปลี่ยนแปลงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาให้ทันสมัย ให้เป็นที่ชื่นชมพึงพอใจแก่ประชาชน สอดคล้องกับ สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์, เจือจันทร์ ไหวพริบ, ณัฐพงศ์ ถือดำ, เบญจวรรณ ขุนฤทธิ์ และรุ่งรัตน์ ทองสกุล (2550 : บทคัดย่อ) วิจัยระบบการจัดการพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน ศาสนสถาน ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (กลุ่มจังหวัดอันดามัน ภูเก็ต พังงา กระบี่) พบว่า ระบบการจัดการพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน ศาสนสถานในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ควรเป็นดังนี้ พิพิธภัณฑ์ต้องจัดการด้านอาคาร จัดแสดงที่มีเอกลักษณ์ มีห้องน้ำที่สะอาด มีที่นั่งพัก มีสถานที่บริการอาหารและเครื่องดื่ม บุคลากรของพิพิธภัณฑ์ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ มีบุคลากรที่ดี และมีความรู้เรื่องโบราณวัตถุที่จัดแสดงเป็นอย่างดี การบริหารจัดการองค์กรต้องยึดแบบเอกชน ให้เงินเดือนพนักงานที่ปฏิบัติงานหน้าที่ตามผลงาน ภูมิทัศน์ของพิพิธภัณฑ์ต้องสวยงามอยู่เสมอ การนำเสนอหรือจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ต้องมีชีวิต นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ มีข้อความบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ พิพิธภัณฑ์ต้องกำหนดจุดขายของตนเองให้ชัดเจน และ

ประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของพิพิธภัณฑ์

พลังสร้างสรรค์เป็นการระดมพลังความคิด ทักษะ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ความสำเร็จจากพลังของคนในสังคมหลายองค์กร ประยุกต์เกิดความรู้ใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการบูรณาการรังสรรค์สิ่งงดงามในสังคม เช่น พลังสร้างสรรค์พิพิธภัณฑ์เพื่อท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต เกิดจากพลังความคิด สิ่งกระตุ้นให้เกิดพลังความคิด หรือความชื่นชอบ คือ สิ่งร้าย สอดคล้องกับ กิลฟอร์ด (Guilford. 1967 : 389) กล่าวว่า “ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองในการคิดหลายทิศทาง ซึ่งมีองค์ประกอบความสามารถในการริเริ่มความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความสามารถในการแต่งเติม และให้คำอธิบายใหม่ที่เป็นการติดตามหลักเหตุผลเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แต่องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดริเริ่ม นอกจากนี้ กิลฟอร์ดเชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่พรสวรรค์ที่บุคคลมี แต่เป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวบุคคลซึ่งมีมากน้อยไม่เท่ากัน และบุคคลแสดงออกมาในระดับต่างกัน” และ ทอร์เรนซ์ (Torrance. 1968 : 67-78) กล่าวว่า “ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลไวต่อปัญหา ขอบกพร่อง ช่องว่างในด้านความรู้ สิ่งที่ขาดหายไป หรือสิ่งที่ไม่ประสานกัน และไวต่อการแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ไวต่อการค้นหา วิธีการแก้ไขปัญหา ไวต่อการเดาหรือการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับขอบกพร่อง ทดสอบ และทดสอบอีกครั้งเกี่ยวกับสมมติฐานจนในที่สุดสามารถนำเอาผลที่ได้ไปแสดงให้ปรากฏแก่ผู้อื่นได้”

จากประเด็นดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา “การจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต” เพื่อส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ปลุกจิตสำนึกสร้างสรรค์คุณค่า เอกลักษณ์ คัดศิรัขของความเป็นชาติ โดยยกระดับพิพิธภัณฑ์เป็นสื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไปยังสถานที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ นอกจากนี้ทั้งยังเป็นการสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็ง และสร้างสรรค์จริยประเทศชาติให้เกิดความมั่นคงสืบไป

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม พลังสร้างสรรค์พิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว และแนวทางการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นหลักซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นข้อมูลหลัก โดยใช้เทคนิคในการประชุมกลุ่ม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ตลอดจนกำหนดผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ กลุ่มผู้สนใจ และบุคคลทั่วไป ผู้แทนสถาบันการศึกษา นักเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว และผู้นำศาสนาหรือตัวแทน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

ผลการวิจัย เรื่อง การจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต สรุปผลการวิจัยดังนี้

รูปแบบพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต พบว่า จากการศึกษาเอกสารและวิธีการประชุมกลุ่ม สังเกต สัมภาษณ์ พิพิธภัณฑ์ในจังหวัดภูเก็ตสรุปได้ 6 รูปแบบ ดังนี้ 1) พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะ (Museum of Arts) ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ภาพวาด 3 มิติ และพิพิธภัณฑ์บ้านกลับหัวหรือบ้านตึล้งกา 2) พิพิธภัณฑ์สถานทางธรรมชาติวิทยา (Natural History Museum) ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ต้นไม้ (บอมมูตา) พิพิธภัณฑ์อควาเรียม (สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำทางทะเล) พิพิธภัณฑ์เปลือกหอย และพิพิธภัณฑ์ผีเสื้อและโลกแมลง 3) พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์และเครื่องจักรกล (Museum of Science and Technology) ได้แก่ พิพิธภัณฑ์เหมืองแร่ภูเก็ต 4) พิพิธภัณฑ์สถานทางมานุษยวิทยาและชาติพันธุ์วิทยา (Museum Of Anthropology and Ethnology) ได้แก่ พิพิธภัณฑ์วัดพระทอง พิพิธภัณฑ์วัดฉลอง (วัดไชยธาราราม) พิพิธภัณฑ์อาจารย์เลียบ ชนะศึก และพิพิธภัณฑ์บ้านจีนประชา 5) พิพิธภัณฑ์สถานประจำเมืองหรือท้องถิ่น (Regional Museum - City Museum) ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติถลาง 6) พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี (Museum of History and Archaeology) ได้แก่ พิพิธภัณฑ์วัดพระนางสร้าง บ้านพระยา

วิถีตสงคราม เมืองเก่าชินโปรตุเกส พิพิธภัณฑ์ไทยหัวภูเก็ต และพิพิธภัณฑ์ตรา
ไปรษณียากรภูเก็ต

พลังสร้างสรรค์พิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต จาก
การศึกษา โดยการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้รู้
ผู้ปฏิบัติบุคคลทั่วไป และผู้สนใจ ผู้แทนทางการศึกษา ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว
ผู้นำศาสนาหรือตัวแทน พบว่า พลังสร้างสรรค์พิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต สามารถจำแนกได้ 6 วิธี ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายและ
แผนงาน 2) การประชาสัมพันธ์และการตลาด 3) การอำนวยความสะดวก 4) การสร้าง
ภาคีเครือข่าย 5) การสร้างสินค้าทางวัฒนธรรม และ 6) การพัฒนาบุคลากร

แนวทางในการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัด
ภูเก็ตศึกษาโดยการประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง พบว่า แนวทางส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการ
ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต สรุปได้ 4 ประเด็น ได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อ
การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต
2. การสร้างสิ่งกระตุ้น เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว
ทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต
3. การสร้างอัตลักษณ์ เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว
ทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต
4. การกำหนดทิศทางของพิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์
เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “การจัดการพิพิธภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต” อภิปรายผลได้ดังนี้

รูปแบบพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต พบว่า
รูปแบบพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต สามารถจำแนกได้
6 รูปแบบ ได้แก่

1. พิพิธภัณฑ์สถานทางศิลปะ ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์วาดภาพ 3 มิติ พิพิธภัณฑ์

บ้านหัวกลับหรือบ้านตี่ลังกา เป็นการแสดงนิทรรศการสื่อที่ทันสมัยโดยนำเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ผ่านเทคนิคการสื่อด้วยภาพ และสถาปัตยกรรมหุ่นจำลองเชิงสร้างสรรค์

2. พิพิธภัณฑ์สถานพิพิธภัณฑสถานทางธรรมชาติวิทยา ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์ต้นไม้ (บอมบูตา) พิพิธภัณฑ์หอยทาก (สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำทางทะเล) พิพิธภัณฑ์เปลือกหอย พิพิธภัณฑ์ผีเสื้อและโลกแมลง เป็นการแสดงเรื่องราวทางธรรมชาติ ต้นไม้นานาพันธุ์ โลกทะเล โลกผีเสื้อและแมลง

3. พิพิธภัณฑ์สถานทางวิทยาศาสตร์และเครื่องจักรกล ได้แก่ พิพิธภัณฑ์เหมืองแร่ภูเก็ตแสดงเรื่องราวการประกอบอาชีพการทำเหมืองแร่ และแสดงเครื่องจักรกลที่รวบรวมไว้ในช่วงความรุ่งเรืองยุคทองของเหมืองแร่

4. พิพิธภัณฑ์สถานทางมานุษยวิทยาและชาติพันธุ์วิทยา ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์สถานวัดพระทอง พิพิธภัณฑ์วัดฉลอง (วัดไชยธาราราม) พิพิธภัณฑ์อาจารย์เลียบ ชนะศึก พิพิธภัณฑ์ บ้านชินประชา เป็นการจัดแสดงเรื่องราวชีวประวัติบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ทั้งในอดีต และปัจจุบัน และจัดแสดงวัตถุที่เคยใช้ในชีวิตประจำวันในอดีต

5. พิพิธภัณฑ์สถานประจำเมืองหรือท้องถิ่น ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติถลางจัดแสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม โดยจัดแสดงวัตถุประกอบ

คำบรรยายที่พบในพื้นที่อันดามัน

6. พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์วัดพระนางสร้าง บ้านพระยาวชิรธิด เมืองเก่าอาคารชิโน พิพิธภัณฑ์ไทยห้วยเก็ด พิพิธภัณฑ์ตราไปรษณียากรภูเก็ต จัดแสดงสถาปัตยกรรม

สอดคล้องกับสภาการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (สืบค้นเมื่อ 2014, March 28, จาก http://icom.museum/hist_def_eng.html) ได้จำแนกชนิดหรือลักษณะของพิพิธภัณฑสถานในแต่ละสาขาไว้ดังนี้ ในระยะแรกพิพิธภัณฑสถานที่จัดขึ้นไม่ได้มีจุดมุ่งหมายในการรวบรวมวัตถุเพื่อวัตถุประสงค์ประการหนึ่งประการใดโดยเฉพาะ คงเป็นแต่เพียงการเก็บรวบรวมวัตถุที่น่าสนใจ ไว้เท่านั้น จนกระทั่งเมื่อกิจการพิพิธภัณฑสถานเพิ่มขึ้น ระบบและแนววิถีแห่งการบริหารและการศึกษาก็มีจุดหมายเป็นเฉพาะวิชาการ แบ่งแยกชนิดของพิพิธภัณฑสถานได้เกิดขึ้น เช่น พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์

และโบราณคดี พิพิธภัณฑสถานทางศิลปะและศิลปะร่วมสมัย พิพิธภัณฑสถานทางวิทยาศาสตร์เครื่องจักรกล พิพิธภัณฑสถานทางธรรมชาติวิทยา พิพิธภัณฑสถานทางมานุษยวิทยา และพิพิธภัณฑสถานชาติพันธุ์วิทยากับพิพิธภัณฑสถานประจำท้องถิ่น และ จิรา จงกล (2532 : 26 - 31) ได้แบ่งประเภทของพิพิธภัณฑสถานตามลักษณะการบริหารหรือผู้เป็นเจ้าของ และแบ่งตามลักษณะของสถานที่ที่รวบรวมไว้หรือตามแขนงวิชาอีกอย่างหนึ่ง ประเภทของพิพิธภัณฑสถานจะหมายถึง ชนิดของพิพิธภัณฑสถานในด้านแขนงวิชาการ ได้แก่ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา เป็นต้น พิพิธภัณฑสถานในสมัยเริ่มแรกกิจการก็ได้มีการแบ่งแยกประเภท แต่เป็นพิพิธภัณฑสถานรวมวิชาการทุกแขนง ต่อมาเมื่อวิทยาการในโลกเจริญก้าวหน้าขึ้นและมีการรวบรวมของมากประเภทและจำนวนมากขึ้น จึงเริ่มแบ่งประเภทแยกศิลปวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑสถานที่ตั้งมาช้านานมีวัตถุในแขนงวิชาต่าง ๆ ทั้งศิลปะและวิทยาศาสตร์ ก็จัดแบ่งออกเป็นแผนก ๆ ส่วนพิพิธภัณฑสถานที่ตั้งขึ้นภายหลังก็พยายามจำกัดเป็นประเภท และนับวันพิพิธภัณฑสถานยิ่งเฉพาะเจาะจงเป็นชนิดหนึ่งชนิดใดมากขึ้นทุกที บางแห่งจัดแสดงสิ่งของเพียงอย่างเดียว เช่น พิพิธภัณฑสถานเรือไวกิ้ง ได้มีผู้พยายามรวบรวมชนิดของพิพิธภัณฑสถานเข้าเป็นกลุ่มเป็นหมวด บางท่านได้แบ่งเป็น 3 หมวดใหญ่ คือ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ และประวัติศาสตร์ บางท่านได้แบ่งเป็น 4 หมวด คือ ศิลปะ เทคโนโลยี ธรรมชาติวิทยา และมานุษยวิทยา หรือถ้าแบ่งอย่างกว้าง ๆ ก็มีเพียง 2 หมวด คือ วัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ หรือเรื่องราวของมนุษย์และธรรมชาตินั่นเอง

พลังสร้างสรรค์พิพิธภัณฑสถานเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต

พลังสร้างสรรค์เป็นการระดมพลังความคิด ทักษะ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ความสำเร็จจากพลังของคนในสังคมหลายองค์กร ประยุต์เกิดความรู้ใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการบูรณาการรังสรรค์สิ่งงดงามในสังคม เช่น พลังสร้างสรรค์พิพิธภัณฑสถานเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต เกิดจากพลังความคิด สิ่งกระตุ้นให้เกิดพลังความคิด หรือความชื่นชอบ คือ สิ่งรื้อว อย่างไรก็ดีตามพิพิธภัณฑสถานที่รวบรวมเรื่องราว วัตถุ ผ่านพฤติกรรมของมนุษย์ แล้วนำมาเสนอให้มนุษย์ได้ชื่นชมอีกครั้งหนึ่ง โดยมนุษย์เป็นผู้กระทำเพียงเปลี่ยนผ่านในช่วงเวลาที่ต่างกัน อาจจะเป็นช่วงเวลาร้อยปี พันปี หมื่นปี หรือมากกว่านั้น ตามหลัก

ฐานที่মনุญย์สร้างสรรค์และสั่งสมไว้ ดังที่ ปรีดี โชติช่วง, พัฒน์ จันทรแก้ว และ อำพน สกุลจันทร (ประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม). ที่พิพิธภัณฑ์ ดันไม้ 262 หมู่ที่ 2 ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2557 พอสรุปได้ว่า

การจัดการพิพิธภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นจะต้องอาศัยพลังความคิดจากองค์กรต่าง ๆ เช่น ภาครัฐ เอกชน ชุมชน ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมมือกำหนดนโยบายแผนงานสร้างภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้เป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการประชุมกลุ่มและสัมภาษณ์ พบว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาควบคู่กับการรักษามรดกศิลปวัฒนธรรม อันเป็นประโยชน์ด้านองค์ความรู้ และคุณค่าแก่สังคม ในขณะที่การพัฒนาการท่องเที่ยวนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจและรายได้ของชุมชนทั้งนี้การจัดการพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ต้องสนับสนุนการจัดการทางวัฒนธรรมเพื่อให้เป็นไปอย่างเหมาะสมด้วย ดังที่ อุทิศ ลิ้มสกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์). อัจจิมา หนูคง (ผู้สัมภาษณ์). ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานภูเก็ต 191 ถนนถลาง ตำบลตลาดใหม่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2557 สอดคล้องกับ จรูญรัตน์ ดันทวานิช (ผู้ให้สัมภาษณ์). อัจจิมา หนูคง (ผู้สัมภาษณ์). ที่พิพิธภัณฑ์บ้านชินประชา 98 ตำบลตลาดเหนือ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2557 มีแนวทางดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนงาน เป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคต เพื่อให้ทำงานเกิดขึ้นตามแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องมีผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดนโยบายระดับประเทศ และระหว่างประเทศ เช่น กำหนดให้บริษัทท่องเที่ยวชั้นนำที่ท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต จะต้องเข้าชมพิพิธภัณฑ์อย่างน้อย 3 แห่ง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายให้บริษัททัวร์กำหนดโปรแกรมพิพิธภัณฑ์ร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในช่วงกิจกรรมประจำปี และส่งเสริมให้พิพิธภัณฑ์มีบทบาทเข้าร่วมกิจกรรมตามเทศกาล เช่น เทศกาลกินผัก งานประเพณีสำคัญ กำหนดให้มีการจัดแสดงผลมหรสพพิพิธภัณฑ์ประจำจังหวัดภูเก็ต กำหนดแผนงานโดยสัมมนาพิพิธภัณฑ์นานาชาติ ปีละ 1 ครั้ง และต่อเนื่องทุก ๆ ปี

2. การประชาสัมพันธ์และการตลาด เป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ได้รับสามารถรู้

ข้อมูลข่าวสารได้จากผู้ส่งได้อย่างรวดเร็ว เข้าถึงข้อมูลได้ทันที ในปัจจุบันการประชาสัมพันธ์และการตลาดเป็นการสื่อสารไร้พรมแดน สามารถทำได้หลายช่องทาง เช่น โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต จัดนิทรรศการ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์และการตลาดจะเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ทำให้กิจการพิพิธภัณฑสถานสามารถบรรลุเป้าหมายโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ

ดังที่ ภาณุวัฒน์ เอื้อสามาลย์, อำพน สกุลจันทร์ (ประชุมกลุ่ม), อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม), ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกลาง 217/4 หมู่ที่ 3 ตำบลศรีสุนทร อำเภอลำดวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2553 พอสรุปได้ว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกลาง จะต้องทำการประชาสัมพันธ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น การจัดทำสื่อวีดิทัศน์ สารคดี วารสาร นิตยสาร โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต เพื่อส่งข่าวสารกิจกรรมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกลาง

3. การอำนวยความสะดวก สร้างความประทับใจทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจในการให้บริการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดการณ์ไว้ จะทำให้เกิดการตอบสนองต่อความรู้สึกที่ดี ดังที่อุทิศ ลิ้มสกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์), อัจจิมา หนูคง (ผู้สัมภาษณ์), ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานภูเก็ต 191 ถนนกลาง ตำบลตลาดใหม่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต, เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2557 กล่าวว่า ควรมีคู่มือการท่องเที่ยว และรายละเอียดแผนที่ต่าง ๆ แนะนำสถานที่สำคัญ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ โรงแรม ร้านอาหาร เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อได้ เบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉิน เช่น สำนักงานตำรวจคนเข้าเมือง มูลนิธิด้านศุลกากร สยามบิน สถานีพุด ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจะต้องมีข้อมูลให้กับศูนย์กลางบริการข้อมูลท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ควรจัดบริการรถรับส่งนักท่องเที่ยวจากสนามบิน สถานีขนส่ง โรงแรม ที่พัก เป็นต้น

4. การสร้างภาคีเครือข่าย โดยการรวมกลุ่มของบุคคล เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม สมาชิกเครือข่ายมีเป้าหมายเดียวกัน การรวมตัวเป็นเครือข่ายสามารถทำให้ระบบการทำงาน ขยายผลในวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว เช่น การสร้างองค์กรเครือข่ายพิพิธภัณฑสถานเพื่อการท่องเที่ยวในชุมชน ระดับประเทศ และต่างประเทศ

5. สินค้าทางวัฒนธรรม เป็นต้นทุนสำคัญในการพัฒนาต่อยอดในการสร้างสรรค์เศรษฐกิจ โดยพัฒนามาจากวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี จิตรกรรม การแต่งกาย อาหาร การแสดงอย่าง

สร้างสรรค์ ซึ่งพัฒนาเศรษฐกิจเป็นธุรกิจมีต้นทุนโดยประยุกต์ให้เป็นสิ่งสวยงาม และสามารถเป็นพลังดึงดูดแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมสินค้าทางวัฒนธรรมเป็นการดึงดูดให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ในภูเก็ตได้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวด้วย

6. การพัฒนาบุคลากร บุคลากรเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการดำเนินกิจการพิพิธภัณฑ์ ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะและมีคุณลักษณะที่ดีพึงประสงค์ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อพิพิธภัณฑ์ สนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ ให้มีความรู้เสริมประสบการณ์ ส่งเสริมในเรื่องการฝึกอบรม ศึกษาดูงานให้เกิดความชำนาญการในสายงาน เพื่อนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาองค์กร

แนวทางการส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต

ปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ในจังหวัดภูเก็ต บริหารจัดการตามลักษณะของพิพิธภัณฑ์ได้มีการพัฒนาให้สมัย โดยใช้เทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบสร้างความตื่นเต้น ระทึกใจ ทำให้เข้าใจนิทรรศการได้ง่ายขึ้น และในบางส่วนก็เป็นการจัดแสดงเรื่องราวทางด้านวิชาการสำหรับบริการกลุ่มผู้สนใจ ที่ให้ความสำคัญกับวิชาการ จากความนิยมของนักท่องเที่ยวทำให้ผู้ประกอบการพิพิธภัณฑ์ จัดแสดงพิพิธภัณฑ์เพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับการประชุมกลุ่ม สุขา ประทีป ณ ถลาง, จันทিনি บุญชัย, จารุภัทร แต่พานิช และวัชรภรณ์ อินทรนอก (ประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม). ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต. เมื่อวันที่ 25 เดือนเมษายน พ.ศ. 2557) สอดคล้องกับ อัจฉรา แก้วมณีรัตน์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). อัจจิมา หนูคง (ผู้สัมภาษณ์). ที่โรงเรียนอนุบาลศรีสุนทร 200 ถนนเทพสุนทร ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2557 พบว่า ควรจัดพิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคม บริการด้านการศึกษา อนุรักษ์ทรัพยากรที่เป็นของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์ แต่จะพัฒนาอย่างไรให้มีการเคลื่อนไหวในพิพิธภัณฑ์ให้เปรียบเสมือน การเข้าไปเดินในห้างสรรพสินค้า แต่ต้องยึดหลักวิชาพิพิธภัณฑ์ โดยนำเอาวัตถุหรือของมีค่ามาจัดแสดง อาจแบ่งส่วนการจัดแสดงเป็นมุมที่มีการเรียนรู้สัมผัสจับต้องได้ ทำสัญลักษณ์ และควรแยกสัดส่วนในส่วนบริการความรู้ วัตถุสำคัญให้ผู้เข้าชมเข้าถึงวัตถุ สามารถทำให้คนเข้าชมพิพิธภัณฑ์อย่างมีความสุข สนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างบรรยากาศ และมีความรู้

อย่างไรก็ตามยุทธศาสตร์ของการท่องเที่ยวสามารถยกระดับเศรษฐกิจและสร้างรายได้สูงสุดให้แก่จังหวัดภูเก็ต โดยการประชุมกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ต พบว่า มีแนวทางในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การสร้างสิ่งกระตุ้นในด้านการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ การจัดบริการพิเศษในช่วงเทศกาลต่าง ๆ สร้างอัตลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกตามลักษณะเด่นของพิพิธภัณฑ์ และการกำหนดแนวทางของพิพิธภัณฑ์ให้เหมาะสมสถานการณ์โดยร่วมมือในระหว่างประเทศ เพื่อยกระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการประชุมกลุ่ม ปรีดี ไซติช่วง, พัฒน์ จันทรแก้ว และอำพน สกลจันทร์ (ประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม). ที่พิพิธภัณฑ์ต้นไม้ 262 หมู่ที่ 2 ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2557 และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์แผนการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 ดังที่ว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนา และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน การพัฒนาสินค้าบริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริม การท่องเที่ยว การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2554 : 26)

ดังนั้นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแนวโน้มนำมาซึ่งรายได้ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังที่ ปรีดี ไซติช่วง (ผู้ให้สัมภาษณ์). อัจจิมา หนูคง (ผู้สัมภาษณ์). ที่พิพิธภัณฑ์ต้นไม้ 262 หมู่ที่ 2 ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2557 ประเด็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องให้ความสำคัญมี 5 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมุ่งเน้นการพัฒนา และปรับปรุงระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งให้อำนวยความสะดวกแก่คนทุกกลุ่ม (Tourism for All)

2. การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยวได้

3. การพัฒนาสินค้าบริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างสรรค์กิจกรรม นวัตกรรม และมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว การป้องกัน และ รักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การเสริมสร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อเสริมสร้างโอกาสและแรงจูงใจเพื่อพัฒนา การค้า การลงทุนด้านการท่องเที่ยวให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

4. การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว มุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และเข้าใจในภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ สร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าการท่องเที่ยว ดำเนินการตลาดเชิงรุก และจัดงานแสดงต่าง ๆ (Event) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ นักท่องเที่ยวเดินทาง เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น มีการใช้จ่ายมากขึ้นโดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ

5. การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครอง ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวมีเอกภาพ มีการบูรณาการร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อนขอภารกิจ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมการบริหารจัดการ ในทุกระดับ

นอกจากนี้การส่งเสริมพิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการปลูกจิตสำนึกในการสร้างสรรค์คุณค่า เอกลักษณ์ ศักดิ์ศรีของความเป็นชาติ ยกระดับพิพิธภัณฑ์ให้สามารถเป็นสื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไปยังสถานที่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ทั้งยังเป็นการสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็ง และสร้างสรรค์จรรโลงประเทศชาติให้เกิดความมั่นคง มั่นคง ยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ควรส่งเสริมให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการพิพิธภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์พิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ตให้กว้างขวางขึ้น

โดยการเก็บข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ เช่น การถ่ายทำสารคดี วิดีทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง เป็นต้น ซึ่งจะประโยชน์ในการศึกษา และการสืบค้นข้อมูล

1.2 ควรนำผลการวิจัยการจัดการพิพิธภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม ในจังหวัดภูเก็ตไปใช้ประกอบความรู้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบในการที่ได้จากการศึกษาด้านอื่น ๆ เพื่อจะได้เกิดประโยชน์และสามารถทำความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

1.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการพิพิธภัณฑ์การท่องเที่ยว ควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ให้สามารถปรับใช้ได้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรวิจัยการจัดการพิพิธภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ตในประเด็นต่าง ๆ อย่างลุ่มลึกและกว้างขวางออกไป

2.2 ควรวิจัยการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตในประเด็นอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยว สร้างความยั่งยืนต่อเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

2.3 ควรวิจัยพลังสร้างสรรค์พิพิธภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงเปรียบเทียบเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ**

พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กาญจนา แสงลิมสุวรรณ และศรันยา แสงลิมสุวรรณ. (2555). “การท่องเที่ยว

เชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน,” **วารสารนักบริหาร**. 32(4) ; 139-146.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. (2542). **วัฒนธรรม พัฒนาการ**

ทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดภูเก็ต. กรุงเทพฯ :

กรมศิลปากร .

จิรา จงกล. (2532). **พิพิธภัณฑ์สถานวิทยา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

ICOM. (2014). "ICOM Statutes, Amended by the 20th General Assembly of
ICOM, Barcelona, Spain, 6 July 2001," In **Development of the Museum
Definition According to ICOM Statutes 1946 - 2001**), Electronic
Document Retrived March 28, 2014 from [http://icom.
museum/hist_def_eng.html](http://icom.museum/hist_def_eng.html).

Guilford, J. P. (1967). **The Nature of Human Intelligence**. New York :
McGraw - Hill.

Torrance, E. P. (1968). "Creativity and Its Educational Implications for the Gifted,"
Gifted Child Quarterly. 12(1), 67 - 68.

บุคลากรกรม

จรรยา ตันทวนิช (ผู้ให้สัมภาษณ์). อัจจิมา หนูคง (ผู้สัมภาษณ์). ที่พิพิธภัณฑ์
บ้านชินประชา 98 ตำบลตลาดเหนือ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต.
เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2557

จันทิณี บุญชัย (ประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม). ที่มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์วิทยาเขตภูเก็ต 80 หมู่ที่ 1 ถนนวิชิตสงคราม ตำบลกระทุ
อำเภอกระทุ จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2557.

ปรีดี โชติช่วง (ประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม). ที่พิพิธภัณฑ์ต้นไม้
262 หมู่ที่ 2 ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต.
เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2557.

พัฒน์ จันทรแก้ว (ประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม). ที่พิพิธภัณฑ์สถาน
แห่งชาติดกลาง 217/4 หมู่ที่ 3 ตำบลศรีสุนทร อำเภอดกลาง จังหวัดภูเก็ต.
เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2553.

ภาณุวัฒน์ เอื้อสาลาลัย (ประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม).
ที่สำนักงานศิลปากรที่ 15 ภูเก็ต 217/3 หมู่ที่ 3 ตำบลศรีสุนทร อำเภอดกลาง
จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553.

สุทา ประทีป ณ ถลาง, จันทินี บุญชัย, จารุภัทร แต้พานิช และวัชรามรณ อินทร์นอก (ผู้ร่วมประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม). ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต 80 หมู่ที่ 1 ถนนวิชิตสงคราม ตำบลกระทุ่ม อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2557.

สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์, เจือจันทร์ ไหวพริบ, ณัฐพงศ์ ถือดำ, เบญจวรรณ ขุนฤทธิ์ และรุ่งรัตน์ ทองสกุล. (2550). **การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมของจังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อัจฉรา แก้วมณีรัตน์ (ผู้นำประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม). ที่โรงเรียนอนุบาลศรีสุนทร 200 ถนนเทพสุนทร ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2557.

อำพน สกุลจันทร์ (ประชุมกลุ่ม). อัจจิมา หนูคง (ผู้นำประชุมกลุ่ม). ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติถลาง 217/4 หมู่ที่ 3 ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2553.

อุทิศ ลิ้มสกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์). อัจจิมา หนูคง (ผู้สัมภาษณ์). ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานภูเก็ต 191 ถนนถลาง ตำบลตลาดใหม่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2557.